

ارزشیابی با استفاده از سوالات چندگزینه‌ای: صحیح یا غلط؟

حمید صالحی نیا

دانشجوی دکتری تخصصی اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، مرکز تحقیقات جراحی‌های کم‌تهاجمی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

• پذیرش مقاله: ۹۳/۱۰/۱۵

• دریافت مقاله: ۹۳/۱۰/۲

روش‌های صحیح ارزشیابی دانشجویان ضروری می‌باشد (۱). استفاده از آزمون خوب پیشرفت تحصیلی، مستلزم در نظر گرفتن تمامی هدف‌های آموزشی و همه محتوای برنامه درسی است (۳). ارزشیابی پیشرفت تحصیلی به عنوان یکی از مهم‌ترین اجزای فرآیند آموزش جایگاه ویژه‌ای برای خود دارد است، موسسات آموزشی برای ارزشیابی فعالیت‌های خود از ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند. از آنجایی که تربیت نیروی انسانی دارای صلاحیت وابسته به کیفیت ارزشیابی دانشجویان به منظور سنجش پیشرفت تحصیلی آن‌ها می‌باشد، می‌بایست شیوه‌های ارزشیابی مناسبی استفاده کرد تا تضمین‌کننده برخورداری سنجش صلاحیت افراد در زمینه تحصیل و نمره باشد (۴).

یکی از روش‌هایی که در ارزشیابی رایج و مطرح می‌باشد، استفاده از سوالات با پاسخ چندگزینه‌ای می‌باشد، در هنگام پاسخ به سوالات چندگزینه‌ای، نکته مهم این می‌باشد که با توجه به نداشتن نمره منفی سوالات، افراد می‌توانند بر حسب حدس به سوالاتی که نمی‌دانند پاسخ دهند، از طرفی بر

از آنجایی که آموزش علوم پزشکی، با حیات انسان‌ها سروکار دارد، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، از این رو تربیت دانشجویان توانمند از وظایف اصلی آموزش پزشکی می‌باشد، (۱) برای تربیت نیروی توانمند در کنار اتخاذ شیوه‌های صحیح آموزش، استفاده از روش‌های مناسب ارزشیابی دانشجویان ضروری می‌باشد (۱)، در واقع یادگیری و ارزشیابی دو رکن مهم یک آموزش مناسب بوده و از یکدیگر جدایی‌ناپذیر هستند، بر اساس ارزشیابی می‌توان اثربخشی برنامه آموزشی را مورد بررسی قرار داده و بر اساس آن برنامه ریزی لازم صورت گیرد (۲)، علیرغم اینکه در هر برنامه آموزشی، ارزشیابی رکن اساسی آن به شمار می‌رود و با وجود اهمیت موضوع، این مسأله اغلب به صورت یک فرایند وقت‌گیر و گیج‌کننده از نظر مدرسین می‌باشد، توجه به این که رویکردهای یادگیری از جمله عوامل مؤثر در پیشرفت تحصیلی است که تحت تأثیر عوامل متعددی از جمله ارزشیابی قرار می‌گیرد، پرداختن به آن حایز اهمیت است. از طرفی برای داشتن نیروی توانمند علاوه بر راهبردهای آموزشی، استفاده از

گزینه های، سوالات با پاسخ کوتاه و تشریحی نیز لحاظ گردد، تا علاوه بر به حداقل رساندن استفاده از شانس و حدس در پاسخ گویی به سوالات توسط دانشجو، شرایط متعادلی برای همه افراد لحاظ شود. همچنین به نظر می رسد، ضروری است، زمان پاسخ گویی به سوالات امتحان، برای همه دانشجویان یکسان و از قبل مشخص گردد تا ارزشیابی حاصله دقیق تر و مناسب تر باشد.

با توجه به سیاست های مجله گام های توسعه در آموزش علوم پزشکی، مبنی بر ارتقاء سطح کمی و کیفی آموزش و ارزشیابی در رشته های پزشکی و برقراری ارتباط بین پژوهشگران(۶)، انتظار می رود این دستنوشته در وهله اول مورد قبول مجله و سپس مورد توجه مسئولین و اساتید محترم قرار گیرد و حداقل در برنامه های ارزشیابی خود این مهم را لحاظ کرده و به همکاران نیز این را پیشنهاد کنند.

References:

1. Abbaszadeh A, Borhani F, Sabzevari S, Eftekhari Z. The Assessment Methods and its Relationship to Learning Approaches of Nursing Students in Kerman University of Medical Sciences, Iran. *J Strides Dev Med Educ.* 2013;10(2): 260-70. [In Persian]
2. Shamshiri M, Sadeghi T, Mohammadi N. Innovative Problem-Based Methods in Evaluation of Clinical Competencies. *J Strides Dev Med Educ.* 2013;9(2):198-202. [In Persian]
3. Kazemi A, Ehsanpour S, Hassanzadeh A. Investigating the Academic Achievement Evaluation of Specialized Theoretical Courses

اساس احتمال می توان گفت در ۲۵ درصد موارد پاسخ صحیح می باشد، از این رو به نظر می رسد در صورت برگزاری آزمون ارزشیابی دانشجویان به صورت چندگزینه ای، از راه کارهای ارائه شده در مقاله منتشر شده در سایر مجلات آموزش پزشکی استفاده گردد(۵) و راهکاری برای کاهش پاسخ دادن حدسی به سوالات توسط آموزگاران اندیشه شود. و لزوم استفاده از این راهکارها توسط مسئولین مربوطه و آموزگاران بیش از پیش ضروری به نظر می رسد.

در نتیجه به نظر می رسد، در هنگام استفاده از سوالات چندگزینه ای در سنجش وضعیت تحصیلی دانشجویان، مواردی لحاظ گردد تا سنجش صحیح تری از وضعیت تحصیلی فرد بدست آید. لذا انتظار می رود، آموزگاران محترم نسبت به این مهم توجه ویژه داشته باشند. ضمن اینکه تنها این گونه سوالات ملاک ارزیابی قرار نگیرد و در کنار سوالات چند

- of Midwifery BS. *Iran J Med Educ.* 2010;9(4):346-55. [In Persian]
4. Yarmohammadian MH, Sadoughi F, Ehteshami A, Salarianzade MH, Kasayi Esfahani M. A Proposed Model for Evaluating Modular Education. *Iran J Med Educ.* 2011;10(5):566-77. [In Persian]
  5. Mortaz Hejri S, Khabaz Mafinezhad M, Jalili M. Guessing in Multiple Choice Questions: Challenges and Strategies. *Iran J Med Educ.* 2014;14(7):594-604. [In Persian]
  6. Salehiniya H, Khosravi B. Preferences publish interventional study: true or false? *J Strides Dev Med Educ.* 2014;11(1):1-2. [In Persian]